

STUDIJSKA KNJIŽNICA

NOVO MESTO

№ 15 št. 4

„Kres“

prve vaje iz dialektnih lež.

I. Seznam, 1. številka

meseca listopada 1919.

Urednica:

Stran:

1. Branko Jeglič: Naš „Kres“..... 1.
2. Miloše Vondriča: Ta kraj... sedaj (pesem)..... 4.
3. Jože: Jaz (pesem)..... 5.
4. Ciril: Štarku Khamu v spomin!..... 6.
5. Jože: Pomladni večer bolav (pesem)..... 9.
6. Jože: Nočni velzovi (pesem)..... 9.
7. Branko Jeglič: Starokovi Kesi (pesem)..... 11.
8. Miloše Vondriča: Mači (pesem)..... 12.
9. Zorana Valencič: Ta kraj... (pesem)..... 13.
10. Zorana Valencič: Urnacija (pesem)..... 13.
11. Silvester Škerl: Pisma..... 14.

*

*

*

izhajala desetkrat na leto.

Urejuje: Branko Jeglič (Cigaletova ulica, 1/I).

Za listke piše: Miloš Marolt (Neslavi trg, 17/I-II).

Autografira:

Založništvo „Kres“

Branko Jęglic:

1. Nas, kres.

Blagosloujen naj bo, kdor je našel
delo, ni kdor naj ne upraša, kaj ru-
gem blagoslovu, ker delo je življenje.

(Kazijle)

Tovariš dragi, delo je življenje! Ko
že je milostno nebo poslalo na življenjsko pot,
tedaj ti je dalo kakor špacičarska mati svo-
jemu sinu, ki gre na boj, ščit in ti je rekla
strogo: „Vrni se na njem, ali z njim!“ Vrni se
ko zmagovalec, vrni se kot žrtev v boju, kot
suzerenj se ne smeš vrniti! Slej pobil si življe-
nje, da delaš, ker to je tvoja naloga na tej
zemlji. Delaj lahko, da, ko bo konec tvoje ga

znanja, si ne boš očital ničesar. Bodi mo-
je klen in zavedaj se svoje naloge; spoznaj se
in ravnaj se po tem. Če si se že spoznal, če veš
kaj si, zakaj si, tedaj ne zabijeh besed, ki
jih je napisal slavní filozof in pisatelj angle-
ški Thomas Carlyle. Spoznal boš njih re-
šnico in pritrđil boš. Ali kako začeti?

Kdaj začeti? Poznaš pregovor: „Kor
se Janez ne nauči, tudi Janez ne zna.“
Če se ne boš navadil resnega dela v mlar-
dosti, tedaj boš tudi o svojih starih letih
žal. In zgrešil si že svoj namen, da ho-
češ izpolniti svoje naloge. Torej potrebojemo
začetke v svojem delu in vaji. Najti si mo-
ra no priliko, kjer se lahko zdrušo in tele-
sovo pripravljamo na nastop svoje službe
svojim idealom. — Svetni besedami so
začrtani vsi naši načrti v „Kresu“. Silo-
mni bodo začetki, a v silomnega, poni-
žnega zrase lahko mogočno, če rase v re-
snem delu.

Končam zopet s filozofskimi besedami:

„Kaklo resnična je bajka o sfingi, ki leži
ob cesti in stavi vsem popotnikom vpraša-
nja in jih pozira, če jim ne znajo odgovoriti.
Čakla sfinga je naše življenje. Narava je
kakor sfinga nebeska, ljubezniva in ne-
žna. Njeno obličje in prsa so božja, a nje te-
lo je levinje. Lepa je kakor boginja.....
Leži v njej pa tudi črna peklenška dijava.
Kaklo resnično! Kaj nam ne stavi vpra-
šanj? Vsak koga človeka vpraša vsak dan
z dobrotočnim a pomembnim glasom: „Ali
znaš ceniti današnji dan? Vprašuj se tudi
ti in potem delaj, delaj boš vedel, kaj je
naš „Kros.“——

Aforizmi iz Carilya:

Živi da živi! Tvoje življenje niso samo prazne
sanje in, če si najrevnejši človek, je vendar
tvoje življenje velika resnica. Življenje je
tvoje imečje in to je vse, kar imaš, da se
v tem razlikuješ od večnosti.

Zničniški čarpi le deli, dakler je odse. Vsak moč,
ki se mu poroči svoje delo, je same vedno rož.

Miloše Dončina:

2. Takrat - sedaj.

Tam daleč nekje

Omamila solza sta me in vzdih,
Zahrepenel sem žalosten in tih
Po solncu, po sreči.

Za hip, samo za hip....

Ta nebu je ustajala zvezda in sanjala,
med trnjem raleča je rožica pogarjala,
se vzpenjala, klanjala.

Takrat, se takrat....

Zagledal sem vlepik, črnih očeh
Zvijerje in srečo. Kol mesec v nocéh
spomin mi je ločil na srcu.

Kol žilo na polju....

Teža skrivnostno sta usni sumljali
in šebotali in se zibali;
padel je v sanjah nanje poljub.

*Sedaj - a sedaj....
Tam nekje je padla zvezda v noč,
Kot žito, ste padli ustni jolkajoc
in umrla je sreča....*

Jozè:

3. Jaz.

*Zrem opojni svež
in oči cvetočih deklet.*

*Ljubim, in tak hitim v svet
z globoko vero mladih let
in polno tvojih sanj presvetih*

*je moje srce. In na ljubezni cvetih
z menoj gre tvoje ime.*

Refrazmi iz Carlyla:

*Ni mogoče, da se porodi nadarjen mož v taki dobi
svetovne zgodovine, ki bi ne mogel stopiti v življe-
nje. Povsod leži človeška družba med hemisfero
svetlobe in hemisfero teme, na meji dveh večnih
souvražnikov, potrebe in proste volje.*

4. Stanko Khamu v spomin.

Jaz sem umrl. Oj dekle pamislē!
 moje žirako razpeže oči
 videle niso nebešklega solncea
 sladkih ni čulo ušō melodij...!

Dragotin Kette.

Stanko, ali je res, ali je to mogoče, da si umrl, da Te ni več, da si se za vedno poslovil od tega sveta, za zmeraj se poslovil od svoje mladosti od svojih dragih? Ne morem verjeti tega. Saj si pred Kramnikom še tako ljubil življenje in bil si poln idejlov, tako spremljiv in navdušen, tako vesel.

Ko sva bila zadnjič skupaj, videl sem Tvojo žalost, čutil sem Tvojo bol in plulil sem nekaj. Pa bila sva kljub temu dobre volje in nista

mislila na smrt, ko sva pela:
„ Pomlad že prišla bo
Koté na svet'ne bo
K'le bodo djali
v to črno zemljo.... ”

Večkrat me je skrbelo za te, toda zaupal sem
v Tvojo odločnost in vztrajnost. Pa omagal si
vseeno. Zakaj mora tako mlada človek umre-
ti? Žal mi je za te, žal mi je za tiste lepe, soln-
čne dni, ki sem jih preživel v Tvoji veseli dru-
žbi; žal mi je za Tvojo mladost, katere si tako
malo užil. Ubogi štanko!

Nestalna usoda naju je ločila pregodaj,
premlad si šel vsvet. Zato odpusti, da sem
skoro pozabil na te; pozabil pa si tudi Ti
nanje, pozabil me svojimi. Preveč si zaupal
vase!

Umrl si daleč od doma, daleč, predaleč od
groba svoje ljubljene matere....

Kolikto bridkosti ur sem imel v življenju, a
žal mi je bilo vedno najbolj za tisto ničrno

mladost, žal za tipto nedolžno veselje, žal
za tipte lepe rože, za tipto cvečje, ki sem ga
zaman gojil s svojim čistim srcem. Nisva
imela sreče v mladosti in bridko sva bila
razočarana oba.

Dragi Stanke počivaj mirno v svoji doma-
či zemlji. Spomin naše v našem srcu bo
vedno lep in na njem bodo vedno sveže
rože

Opomba uredništva:

Ciril.

Ta spis je prejelo uredništvo le radilega, ker je
bil polkajni Stanke Kham velik prijatelj naše-
ga krožka. Tudi nam naj ostane za prezgodaj
ovenela cvečica v blagem spominu.

Aforizmi iz Carlyla:

Če bi človek še tako malo vedel o svojem
velikem poklicu, upa vedno, a le dokler
resno misli in dela . . . le v brezdelnosti leži
obup.

Prisel bo dan, ko se ne bo več brezdelnez` čutil
srečnega našemu solnčnemu sistemu, izkal
bo drugo, kjer vladala brezdelnost.

Jozè:

5. Pomladni večer bolan.

Na oknu slonim. Pred menoj ugašča večer:
Polja in luže molče. Slednji žar
jih blagoslavlja in nemira nikjer

ne najde oklo in kot bi nikdar
gorja ne poznalo srce — molči
in čokla in ni mu mar

opojnega vonja in njegove moči.
Se vdaljo zre, kjer sedanjost umira,
zamašeno uživa trefke vizij
in tiho in tiše v bolesti umira....

Jozè:

6. Nočni vetrovi.

Iz zemnih gorlov in samostnih grobov
bolest je pala v mizlo zemljo,
bolest je legla v črne gradove,
bolest je zanesla svoje sledove
v naše domove
in v naše srce bolno.

Bolest se je uveler vsejala.

*Brezvezdno nebo je obdala
in z njim na zemljo je pala,
v nočne vetrove se upila
in trka na okna in maje gardine
strašno udarja iz temne tišine.
A dragi, ti dremlješ ko nočni vetrovi
pojo kot v pomladi glasovi
hijen — in jeds kot grobovi
in pijejo kri.
Ne poznaš svojih aini
in nočne se nisi odprl oči,
strupenih oči....*

*Mrtvi in temni so naši vrlovi.
Čudno in bolno groze jim vetrovi
in padajo vanje v starovite
rojene valčinih grobovih.*

Branko Jeglič:

7. Starčkovi Kesi.

Kol strme gore, prijazne vasice,
Kol trnje ostrò, smehljajoče cvetice
svetijo v daljavi mladosti, se dnovi,
Ko zame se trgajo zolaj zè grobovi.
Žrem v noč... pa tulijo nočne mi ptice
žrem v dan... mi oči tajo v dnevu sestrice,
vse kar smo grešili mladosti sinovi...
vsa žalost, potrtost so zmož mi sadovi. —
Oj večji kol grehi in večji kol zmože,
v starosti je zdelost, v srcu strahote
v predragih mi časih mladosti... zamude.
Mladosti nam doba je doba le truda.
Kdaj delal boš človek, če ne v mladosti,
v cvetu življenja v največji kreposti? ...

Aforizmi iz Carlyla:

Poznaš potrpežljivost, pogum, vztrajnost in
voljo, da spoznaš zmote in se poboljšaš? Usete
lepe lastnosti boš spoznal le v boju s silo resnice.

Miloše Vancina:

8. Mati.

„Desetemu in zadnjemu u žibelu
so tiho moja vsla pesmi pela.
S solzami lica tvoja sem odela,
a tvoji sla rošci me objeli!“

Tako sedaj mi pravi moja mati,
Kadar sedeva dolgi čas pri meni;
obraz, zguban od muki me da spoznati.
Tiplenja pol in klic življenja. Veni!

En s harfo tolazila si nesrečo
ter s hladom mokre brisalca oči,
pa komaj stavila življenja svečo

si na altar odrokom svojim ti
izginja želi zarja in z njo - sreča
nesrečno nosi zemlji v'ir noči....

Zorana Valenčičeva:

9. Takkrat

Takkrat, ko je solnce večerno
v poslednji krašči žarelo,
takkrat, ko je dreve ob poti
čudežno tajno šuštele,
takkrat v višini škijancčk
ožožno sladko je peval,
takkrat, ko slavicčk predroben
družico s pežjem ogreval,
takkrat, ko je solnce večerno
poslalo poslednji pozdrav,
takkrat, ah, odkril si mi svojo guba v.

Zorana Valenčičeva:

10. Umazju.

Na dreviu trepecč listje
in slavec v njem žurgoli
rože priklanjajo krone
požoččk tajno šumi.

. . .

Ah krašni majski večeri,
svete ljubezni čas,

Komaj mi zvezde začrijo,
fantje pojo skozi vas....

Silvester Škerl.

11. Pisma.

13. junija 1919.

Ko si mi odkrila za en hipček naj-
globljo celico svojega srca, me je spreletelo ne-
znano, globoko, a nepojmljivo čustvo. Bilo
mi je, kakor da sem pogledal v lepo pre-
povedanega svetišča, v zaklenjena nebesa.
In z drhtecim glasom sem Te prosil, da
mi daš roko. Osmamljen od očara Tvoje svetle
duše sem Ti jo pohubil....

Ko sem bil zopet sam s seboj, sem se zgro-
zil pred svojim oinom. Moje misli so se
krizale kakor ognjene strele v vihar ni-
noči. Vse je kipelo v meni in jaz sem se u-
strašil samega sebe.

Kaj naj Ti ponudim za Tvojo verno ljuberen?

Glej pogorišče je moje srce.

Moja duša je kakor vrt brez cvetk, kakor

drevo po zimi.

Ena hubezen je požgala moje srce.

Ena pomlad je vladala v vrta moje
je duše.

Končala je. —

Če se zadovoljuješ z razvalinami, če ne
sanjaš o zlatih palačah, pridi in tuguaj
z menoj!

14. junija 1919.

Danes sem mislil pravilice. Pisal
jih nisem, ker pri pisanju izgubijo ves svoj
zlati ceter in na papirju ostane suho okrasje
prelepih sanj. In spominjal sem se na ona
zlatca leta, ko mi je pravila mamica bajtko
in ko sem bil v svojih sanjah pesnik.

Sedaj nimam več mamice, da bi
mi pravila bajtko, nimam več duše, ki bi
mi dala sanje, nimam več zvezd, ki bi
se z njimi igral, nimam več luči, da bi
z njo ugasnil svojo žej.

Odkar sem postal samotar, odkar sem
živel le svojim mislim in se nisem brigal

za svet, nimam več moči, da bi pisal pravo
vlijice.

Eno pravo vlijico sem oluščil in pustila je
grentlo srce. Eno bajko sem sanjal, a ko
sem se zbudil, je bilo moje telo trudno in
duša moja je bila zamorjena.

Videl sem pred seboj dolgo brezmejno, a
nikjer ni bilo lučice, da bi mi svetila,
nikjer cigla, da bi po njem krepnel v
življenju.

Zlelel sem si le smrt, večni počoj!

A prišla si Ti in si mi ponudila voljo:

"Izjodiva skrupaj, če si sam preplacô!"

Pred očmi se mi je zalophtevalo, zagledal
sem luč.

15. junija 1919.

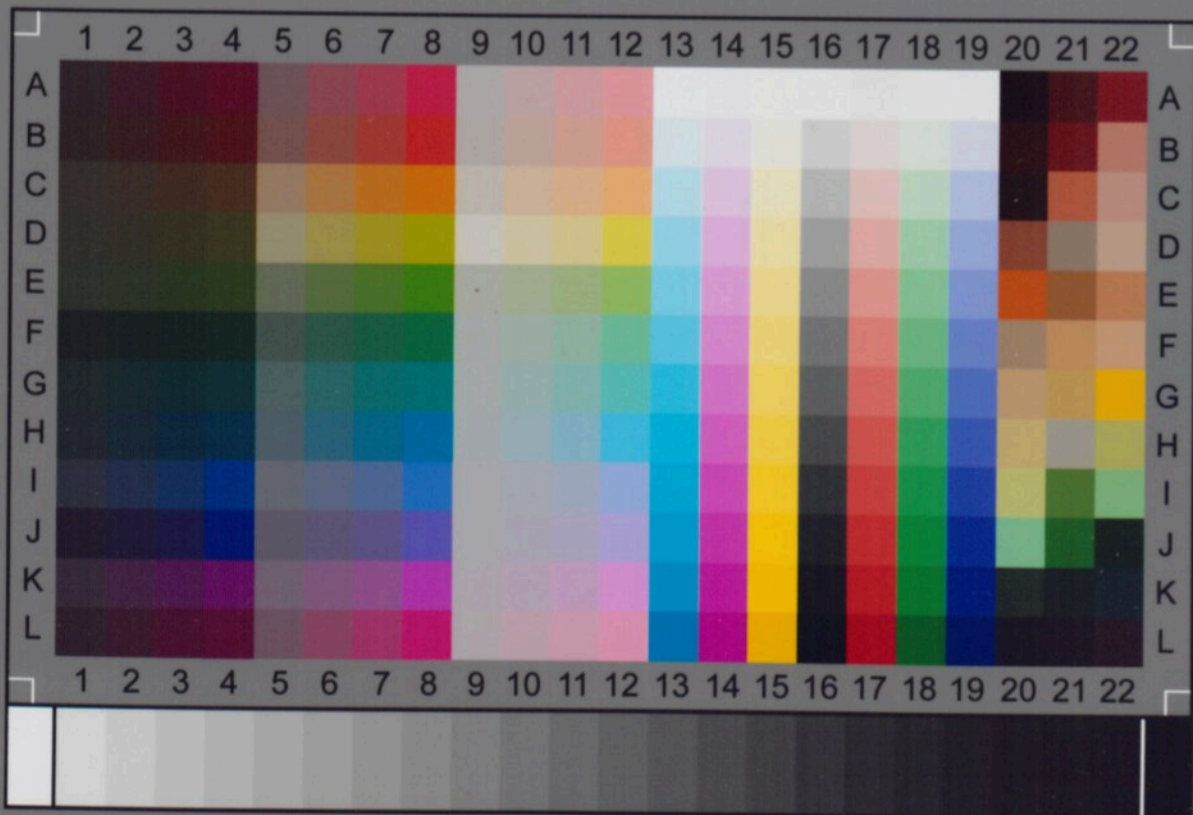
Človek živi, da živi; Gubi, Ker živi; živi,
Ker Gubi. Življenje in Gubezen sta, spojena
v eno, človek, ki ne Gubi ne more živeti.

In vendar hodijo po svetu Gudoje,
ki ne poznajo Gubezni in Gudoje, ki so
zgubili Gubezen. (Daje prihodnjič).

6303

II/17

67-

IT8.7/2-1993
2007:04

Colortrac

www.colortrac.com

Printed on Kodak Professional Paper

Charge: R070405